

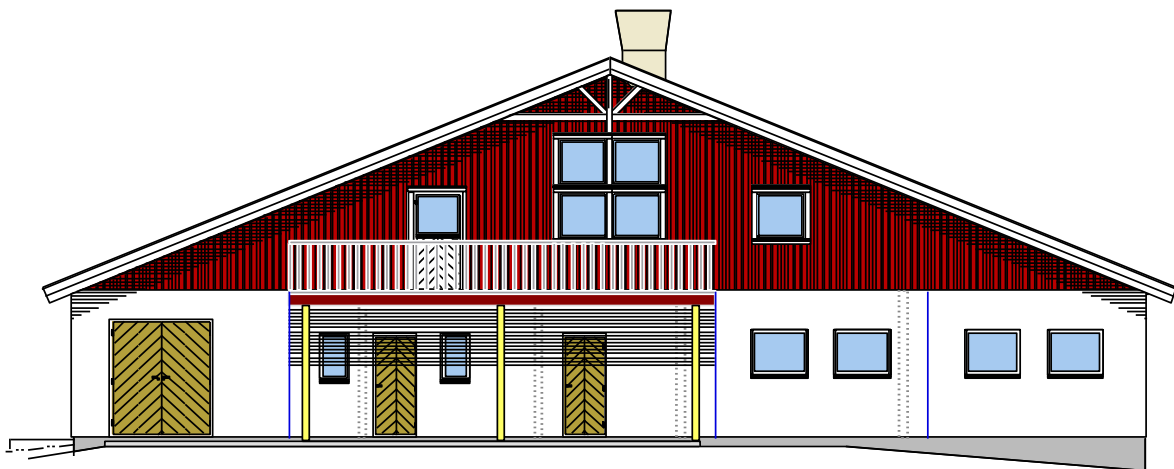
Besøk i nytt økologisk robotfjøs hos Marita Olsen, Saurfjord i Steigen

En regnfull høstdag i slutten av oktober tok Landbruk Nord's medarbeidere i Bodø seg en tur til Steigen for bl.a. å se på nyfjøset til Marita Olsen i Saurfjord. Vi ble tatt godt i mot og vist rundt av Marita og samboer Knut Berre. Vi fikk høre både deres positive og negative erfaringer med byggeprosjektet og nybygget så langt.

Marita skal drive økologisk melkproduksjon med en kvote på 200 tonn og har med støtte fra Innovasjon Norge investert i ny driftsbygning med en grunnflate på over 1050 m². Bygningen inkl. gjødselkum på 1800 m³ er kostnadsberegnet til ca. kr 9,0 mill.

Bygningen (forprosjektet) er planlagt av tidligere fylkesagronom Kjell Selsøvold hos den gang Fylkesmannen i Nordland, Landbruksavdelingen, mens hovedprosjekt er utført av Landbruk Nord.

Bygningen er ført opp med vegger av betongelementer og tak av limtresperrer/-søyler og isolerte sandwichplater i stål. Golv i dyreareal er av spalteplank over skraperenner med tautrekk. Det er lagt en tverrenne til pumpekum, og gjødsel pumpes til en utvendig rund kum av prefabrikerte betongelementer.

Byggingen ble gjennomført som en entrepris der en entreprenør var ansvarlig for alle betongarbeider, bæresystem og tak. Utvendige betongelementvegger ble montert av leverandør. Øvrige arbeider med innvendige rom og innredningsarbeider har byggherre administrert og utført selv, eller med hjelp av innleide lokale firma. Marita og naboen Ketil Adolfsen som har bygget ut fjøset sitt samtidig, samarbeidet om å leie inn entreprenør for å spare penger.

Melkekuavdelingen rommer foreløpig 34 kyr, men det er plass for økning av antall kyr etter hvert. Det er **automatisk melking** med robot og styrt kutrafikk. **Ungdyravdelingen** er lagt opp med liggebåser for alle kvigene fra 6 mndr. og oppover.

Det er lagt særlig vekt på en god kalveavdeling og Marita har prioritert god plass til kalvefôrkjøkken og spekalvbokser. Det er planlagt plass for opptil 4 føde-/behandlingsbinger.

Det presiseres fra brukerne at utskillingsbinger ikke bør fungere som fødebinger. Alt var ikke kommet på plass i fjøset enda, bl.a. var ikke ungdysiden tatt i full bruk. Oksene blir fôret opp i gammelfjøset.

Fôrbrettet er 2,5 m bredt og foreløpig skjer grovfortildeling med minilaster, men etter hvert vil det bli etablert et automatisk utfôringssystem. Fôrsentralen er laget med nedsenking i golv for plassering av fremtidig fullfôrblander, eller fôrmagasin.

Kontoret som er plassert ved melkeroboten har store vinduer som gir god utsikt til både roboten og mot føde-/kalveavdelingen. Marita la vekt på at dette ga mulighet for god ”kontakt / kommunikasjon” med kyrne når de var i roboten.

En feil som ble påpekt var at ventilasjon av kontor var blitt avglemt i planlegginga slik at luftkvaliteten på kontoret kunne bli dårlig.

Teknisk rom er stort, men det synes nødvendig med stort el. skap og alt øvrig teknisk utstyr som hører til i et anlegg som dette. Teknisk rom er brannsikret og utført i brannklasse EI 30. Det ble presisert at det er viktig med sluk i golv og god ventilasjon også i teknisk rom.

Smitteslusen er utformet med klart skille (benk) mellom ren og uren sone. I tillegg er det to andre ”private” innganger for brukets folk, en via birom og en direkte inn i dyrerom. Det ble fra brukerne uttrykt noe misnøye med at løsningen med atkomst fra smittesluse og inn i dyrerom gikk i samme areal (og forbi spyleplass for veterinær) som atkomst fra kontor til dyrerom og dette medførte at ”skjit” ble dratt med inn i kontor. Dette kunne kanskje vært løst med en ekstra dør og spyleplass på en annen plass.

2. etasje med balkong:

Bygningen er planlagt med disponible areal i 2 etasje med utsikt ned i dyrerom. Underveis mens byggingen var i gang ble det diskusjon om ny fasadeløsning og ønske om balkong i 2. etasje ble lagt fram. Etter en fruktbar prosess mellom byggherre, planlegger Selsøvdal og Landbruk Nord kom vi frem til en fasadeløsning som alle synes ble vellykket.

Øvrige råd/tips fra brukerne:

- Det må være spylepunkt i ventearealet ved melkerobot.
- Det anbefales skillevegg av betong mot venteareal og ved porter inn til robot.
- Det burde vært valgt skrå kufrent i stedet for horisontal front m/nakkebom fordi dyra drar mye for inn i gjødsla og fordi dyra presser mye på hverandre.
- Det må være 2 kraftfôrstasjoner ved dette dyreantallet selv om noe av kraftfôret blir tildelt i melkeroboten.

Kostnader:

Grunnarbeidene ble dyrere enn beregnet. Dette skyldtes større fallforhold enn antatt og større behov for masseutskifting i tomte, enn antatt, både for fjøsbygget og gjødselkummen. Kostnadmessig kom allikevel utbyggingen totalt sett ut med minimalt av overskridelser i forhold til kostnadsoverslaget. Dette begrunner brukerne bl.a. med at de hadde et godt tegningsgrunnlag å jobbe ut i fra.

Byggeprosessen:

Byggeprosessen forløp stort sett greit, men levering av takplater ble forsinket og dette gjorde at en ikke fikk lukket bygningen før vinteren satte inn. For å unngå teleskader måtte deler av bygget tilføres varme og/eller tildekkkes med midlertidig isolasjon. Planlagte innvendige arbeider ble da også forsinket.

Konklusjon:

Alt i alt synes vi det er utført en vellykket utbygging og ting synes å fungere bra. Dyrerommet er lyst og trivelig. Brukerne synes å være fornøyd med resultatet og har lagt bak seg vanskelighetene de støtte på underveis i prosjektet. Et prosjekt av dette omfang og kompleksitet vil alltid by på noen overraskelser underveis. Bygget ligger fint plassert langs riksveien mot Leinesfjord og vil etter hvert være med å danne rammen rundt et nytt gårdstun.

Landbruk Nord gratulerer med et nytt fint fjøs og ønsker Lykke til med drifta!